

nyamu cia gĩthaka

hĩa na kanya ka mbakĩ

mũhuhi wa rũhĩa

Mweri Wa Mũthatũ

4/14/2024

004

Mũgambo wa Kirĩnyaga

Andũ a Kenya nĩ arakaru mũno nĩ mūtũrĩre Kũritũha na aingĩ marauga thirikari ya Ruto ĩna wana mũkĩru

Mwaũrandũ Na Ndagĩtarĩ

Karũgano kandĩke na kũganwo Nĩ Ngũgĩ wa Thiong'o na Ndũngi wa Gĩthuku

Auuuu-u
 Ūkai mũigie ndeto ici
 Ciana cia Mwaũrandũ cirarwarire
 Araciĩra ndangĩona mbeca cia
 kũriha Ndagĩtarĩ
 No nĩ ekwaria nake na angĩ na
 angĩ amaiquithie.
 Ndagĩtarĩ nĩ atũmwo a Ngai
 Ūmenyo wao menyũragĩrwo nĩ
 Ngai
 Kwoguo matiagĩrĩrwo nĩ gwĩtia
 mbeca
 Kana kũgoma atĩ mongererwo
 mũcaara
 No niĩ na mũtumia wakwa nĩ
 tũkwaria na Ngai
 Twaragia nake na nĩmĩ o rĩrĩa
 twenda
 (Hamarucha Hemurucha himeruc-
 ha homurucha
 Cha cha i ke ke ke ki tu ki do go)
 Tũmũrie arathime ndagĩtarĩ nĩ
 wĩrutĩri wao
 Mahũnage o na matarĩte irio
 Na maraara nja me njaga matikai-
 gue heho
 O hĩndĩ ĩyo Mwaũrandũ arathiĩ

supermarket
 Aragũra kĩratũ kĩa ngiri na ngiri
 Mũcibi wa ibungo cia thahabu
 Thaa ya mũcibi wa thahabu
 Igooti rĩa ibungo cia thahabu
 O na mĩwani ya riũa ya thahabu
 Aracoka aragũra iburi rĩa kwĩyũa
 riũa
 Na nyitĩro yaĩo yaĩ o ya thahabu
 O na Gacagathi gake arakagũrĩra
 iburi
 Karĩagĩre rũmuru ho gakĩrĩte ki
 Na arakongerera kamũnyonyi
 kanyonyage
 Getha rĩrĩa gatararĩa rũmuru
 Gatikamonyoke gacangie
 mũhahĩ na mũcene itũũra
 Wee
 Mwaũrandũ akumĩtie ndagĩtarĩ
 agathira
 Amananagia na kĩmonimoni
 My friends my brothers mũrĩ
 arekio a Ngai
 Tigai kũgomera Ngai Mwathani
 wanyu

Kenyatta referral hospital nĩ ĩraigire atĩ nĩ yabuta mandagĩtarĩ oothe na marandĩka angĩ erũ marute wĩra ũcio acio me mũgomo mararutaga. Mandagĩtarĩ mambĩrĩirie mũgomo ũcio gatagatĩ ka mweri wa kihu . Mũthamaki William Ruto nĩ aratumũrĩre kanua gake rĩa mbere muthenya wa juma mosi araiga atĩ bũrũri ndũrĩ na mbeca cia kũriha mandagĩtarĩ ta icio marena. Kiama kĩa mandagĩtarĩ ona gũkĩrĩ ũguo matiragũagũa na maraiga mũgomo no ũgũthiĩ na mbere kinya mabataro mao moothe mahingio. Andũ a Kenya nĩ arakaru mũno tondũ thirikari ya Ruto nĩ ya gũitanga mbeca na raha na ndĩrĩ na bata na arĩmi anyinyi.

Uyũ nĩ ribota Njeri wa Njun'ge

MOHORO Andũ nĩ macokie rũũĩ mũkaro tondũ ti gũtheke

Kwĩ hĩndĩ Mwaũrandũ endete magoti mũno-rora P.2

Harĩa Ndigi Magũrũ Rĩoimire

Rĩria athungũ mokire Kenya na gũkĩgia itũra inene rĩria twĩtaga Nairobi, nĩ gwacokire gũkĩgĩa ahĩndĩ aingĩ mũno arĩa marutaga wĩra wa biacara matuka inĩ ma Nairobi. Hĩndĩ iyo agĩkũyũ mehumbaga ithii kana gĩthii. Arũme a mũranga nĩ maumaga Mũranga na magũrũ magathiĩ Nairobi na makaruta wĩra kũu matukainĩ na maheo mũcara makagũra macuka marĩa mathaka mũũno. Aingĩ ao macokaga gũthiĩ mĩgũnda iĩria yakuhĩriirie Kiambu. Airĩtu a Kiambu mona arũme acio metagwo njama nĩ makĩmeriragĩria mũno na mũico wa ũhoro magakoma nao. Njama icio ciamaga metumi ciohaga macuka mao na ndigi magakundĩka ikundo kĩande ini no magikoma

makoha ndigi icio magũru. Hĩndĩ ciothe me wĩra Kiambu nĩ maheagwo handũ hamwe ha gũkoma hetagwo kĩberi. Nyabara cia mĩgũnda cikĩmokĩria kindũ kĩambere kuona nĩ ndigi magũrũ. Thutha wa thikũ nyingĩ nyabara ciokaga ciugite. “Andũ a ndigi magũru ũkĩrani” Nao anake acio tondũ nĩ makomaga na atumia a arume a Kiambu nĩundũ wa gũthakario nĩ macuka na kumahe mbeca nĩ macokaga kũnyũrũria arũme a Kiambu na makamainĩra karũimbo gaka. *“Kabete mũri irimu mwatũheire ngombe ĩ na horio nĩ Nyondo ĩ Kabete mũri irimu ĩ mwatũheire ngombe... ĩ na horio nĩ Nyondo”* Nawe tagĩtwĩre rwaku.

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ũmwe Itharia

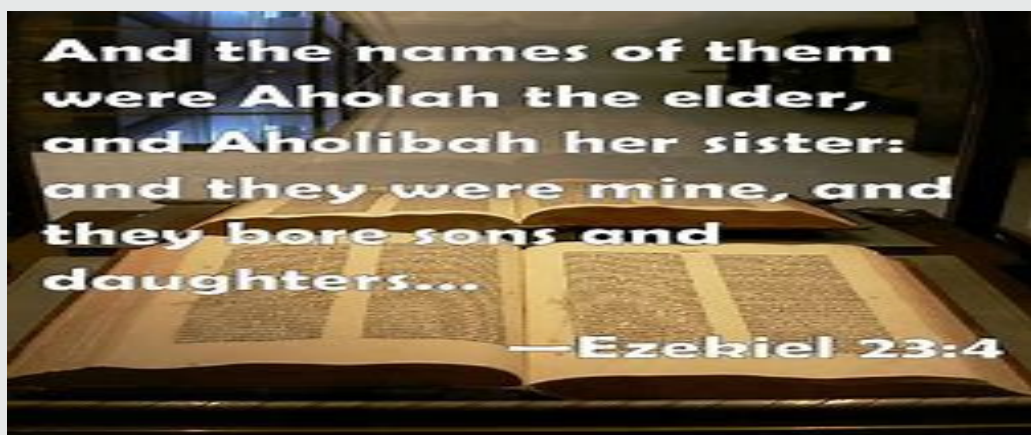
1Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩriire, ngĩirwo atĩrĩ: 2 “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ũmwe. 3 Nĩmatuĩkire ahũuri maraya kũu bũrũri wa Misiri, makĩambĩrĩria ũmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ũirĩtu wao. 4Ūrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magĩciara aana-ke na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu. 5 “Ohola nĩahũũraga ũmaraya o na arĩ wakwa; nake nĩeriragĩria endwa ake, na nĩo andũ a Ashuri, o acio maarĩ njamba cia ita 6mehumbĩte nguo cia rangi wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarĩ andũ ethĩ cĩrorerwa, o arĩa maathiiaga mahaiĩte mbarathi. 7 Nĩeneanire ta mũmaraya harĩ andũ othe arĩa atĩku thĩinĩ wa Ashuri, na agĩthaahia na mĩhianano yothe ya mũndũ o wotho ũrĩa eeriragĩria. 8 Ndaatiganire na ũmaraya ũcio aambĩrĩrie arĩ bũrũri wa Misiri, rĩria andũ maakomaga nake arĩ mwĩthĩ na makahambataga gĩthũri kĩa ũirĩtu wake, o na magĩkĩrĩrĩria kũhũũra ũmaraya nake. 9“Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũneana harĩ

endwa ake, nĩo andũ a Ashuri o acio eeriragĩria. 10Nĩmamũrutire nguo, makĩmũtunya ariũ na aarĩ ake, na makĩmũũraga na rũhiũ rwa njora. Nĩatuĩkire wa kuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka andũ-a-nja, nake nĩ aaherithirio. 11 “Mwarĩ wa nyina Oholiba nĩeyoneire maũndũ macio, no merirĩria-inĩ make o na ũmaraya-inĩ wake nĩekire mĩtugo mĩaganu gũkĩra mwarĩ wa nyina. 12 O nake

nĩeriragĩria andũ a Ashuri, arĩa maarĩ aathani na anene a ita, na njamba cia ita cĩhumbĩte nguo irĩ riiri, o arĩa maathiiaga mahaiĩte mbarathi, acio othe maarĩ andũ ethĩ cĩrorerwa. 13Nĩndonire atĩ o nake nĩethaahĩtie; eerĩ maathiiaga na mĩthĩire ihaanaine. 14 “No rĩrĩ, we nĩakĩrĩrĩrie kũhũũra ũmaraya. Nĩoonire arũme makururĩtwo rũthingo-inĩ, nayo yarĩ mĩhiano ya Akalidei ĩkururĩtwo na

rangi mũtune, 15meeohete mĩcibi njohero na iremba mĩtwe icunjuurĩte; othe monekaga mahaana ta atwarithia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andũ a gũciarĩrwo Kalidei. 16 O rĩrĩa aamoonire, nĩamerirĩrie, akĩmatũmĩra andũ kũu Kalidei. 17Ningĩ andũ a Babuloni magĩũka kũrĩ we, kũu kĩrĩrĩ-inĩ kĩa wendo, nao makĩmũthaahia nĩ ũndũ wa merirĩria mao. Thuutha wa gũthaahio nĩo, agĩtigana nao, akĩira ngoro nĩo. 18 Rĩrĩa aathiire na mbere na ũmaraya wake atekũhitha, na akĩguũria njaga yake, nĩ na nĩ nĩndatiganire nake ngĩmũmena, ngĩtigana nake o ta ũrĩa ndaatiganire na mwarĩ wa nyina. 19No rĩrĩ, we aakĩrĩrĩrie kũhũũra ũmaraya aaririkana matukũ marĩa aarĩ mwĩthĩ, rĩria aarĩ mũmaraya kũu bũrũri wa Misiri. 20Arĩ kũu, akĩirirĩria endwa ake, arĩa cĩga ciao ciatarĩ ta cia ndigiri, na hinya wao wa ũndũrũme woimaga ta wa mbarathi. 21Nĩ ũndũ ũcio ũkĩirirĩria ũũra-thoni wa wĩthĩ waku, rĩria wahambatagwo gĩthũri na ũkahutio nyondo ciaku cia ũirĩtu ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri.

Ngai baba

Magoti Ma Mwaũrandũ Nĩ Makĩru.

Karũgano kandĩke nĩ Ngũgĩ wa Thiong’o Gakaganwo nĩ Ndũngi wa Gĩthuku

Kwĩ hĩndĩ Mwaũrandũ endete magoti mũno O mũbuto wakoragwo na igoti riaguo

Wa bururu, igoti rĩa bururu
 Wa mathangũ, igoti rĩa mathangũ
 Mũtune, igoti itune, o ũguo o ũguo
 Nginya agetagwo nĩ andũ mũnene wa magoti
 Nake akĩambĩrĩria gwĩtotora na gĩthweri
 Piga magoti
 O na gĩthũngũ
 Cook Maggot
 Oĩkaine ũguo atĩ nĩ mũndũ wa magoti rĩ
 Mwaũrandũ abatithirio mũrutani nĩ kĩ?
 Ti tondũ wa kũrutana thukuru
 Kana kũruta mbeca cia gwaka thukuru.
 Aca,
 Abatithirio ũguo nĩũndũ wa

kũruta andũ Kĩrĩa kĩrĩ mũhuko matige kũritũhĩrwo
 Agũkora wĩ na igoti kwĩ na riũa
 Reke ngwaũre igoti kwĩ na riũa
 Agũkora wĩ na igoti kwĩ na mbura
 Reke ngwaũre igoti rĩtikoirĩrwo nĩ mbura
 No rĩrĩa ningĩ amenyire atĩ
 Ngeretha makoronia manjirie wathani wao
 Wa ũkoronia na gwĩtia igoti rĩa nyũmba
 Mwaũrandũ akĩona ta ona kĩoneki
 Mwana aingĩra nyũmba,
 Ruta igoti rĩa nyũmba
 Aka koigũ ka mbũkũ
 Ruta igoti rĩa kanyũmba ka mbũkũ
 Akĩra ngũkũ kĩaga
 Ruta igoti rĩa ngũkũ
 Enja irima rĩ maaĩ
 Ruta igoti rĩa maaĩ
 Aka kĩoro
 Ruta igoti rĩa Mai

Wagũra kanyamũ
 Ruta igoti rĩa kũgũra kanyamũ
 Wendia kanyamũ
 Ruta igoti rĩa kwendia kanyamũ
 Wũĩ ĩ
 Wendia Maguna Ngui
 Ruta igoti rĩa kũguna Ngui
 Wendia Makondobia
 Ruta igoti rĩa ngũbia
 Watua makandamia
 Ruta igoti rĩa gwathamia kanua
 Mũthuri na mũtumia moiga ma-komanie
 Ruta igoti rĩa wendo
 Maraya magĩkara haraya
 Arahĩrĩrio nĩmo akiuga
 Habaana
 Acio nĩ hustlers
 Nĩ ndamatĩnĩria igoti
 Ndikwenda arũme morĩre rũraya
 gũcaria Maraya
 Maaĩ me kũraya matinyotoraga
 mũnyotu

No he rĩmwe atororokirie rĩrĩa erire ciana irute igoti rĩa rĩera
 Atĩ ciĩtikĩrio kũhĩhia rĩera na Kwaga ũguo cihihie ndogo ya maithori
 Andũ magĩciria araria cia igoti
 Magĩkaya makiuga ciao ngingo itigũtinio magoti
 Kaba matinio igoti rĩa nyũmba
 Handũ ha gũtinio igoti rĩ ngingo.
 Angĩ nao magĩkaya
 Auuuu atĩ tũtinio magoti?
 Kĩongo kĩnyitĩrĩrwo nĩ kĩĩ?
 Mwĩrĩ na kĩongo itigithanio?
 Makiuga matigwĩtikĩra
 Na matigũkĩra ki
 Magĩcarĩkia mbu
 Tũtigũtinio ngingo tũkirĩte
 Makĩambĩrĩria kũina:
 Ũkai inyuothe kanini na kanene
 Tweherie maggot nyũmba...
 Kĩara kĩmwe gĩtiũragaga ndaa
 Kamũingĩ koyaga ndĩrĩ...

“Thakayo”
 Luka 19:2

Nakuo kũu Jeriko nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Zakayo; warĩ mũnene wa etia mbeeca cia igooti na aarĩ gĩtonga.

Nake Jesũ aakinya hau, agĩtiira maitho na igũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ,
“Zakayo, harũrũka narua, tondũ ũmũthĩ no nginya thĩ gwaku mũcũ.” Nowe Zakayo akĩrũgama, akĩra Mwathani atĩrĩ,
“Mwathani, rĩu nĩngũheana nuthu ya indo ciakwa kũrĩ athĩni,
na hangĩkorwo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndunyĩte kĩndũ, nĩngũmũrĩha kĩndũ kũ maita mana.”

Ngoima Cia ũgũrani Wa Mũgikũyũ.

Ciatura ngũyũ-iriaga
n'gumo

Mũrega-akĩrwo
ndaregaga
akihetwo.

Ndatha
mbũri.

Thenge ya Kĩrige.

Ndŭrũme ya atumia.

Kĩhunyĩro kĩa mwengũ.

Horio.

Igongona rĩa mbũri ya ũihwa.

Njĩra ya mũndũ ũmwe ĩgeragwo nĩ gũtuka

Thenge na harika

**Hihĩ Kŭrĩ mũndũ ũngĩra
mũgikũyũ atĩ mbũri nĩ njũru?**

Gakĩibatha nĩkoĩ nĩ karĩthoitha

Andũ a njohi cia ibango nĩ monete nganga mbute

Gachagua ndarenda wana

Andũ a njohi cia ibango nĩ monete nganga mbute tondũ mũndu wa rware wĩtagũo Gachagua ndarenda wana na atuite nĩ mekũn'gara kahinda kanene.

Kuma rware kinya Kiambu Gachagua aragĩre atĩ gũtirĩ mũndũ ũgũcoka kwendia karubũ kana chang'aa ya mithemba yoothe tondũ nĩ ãthũkĩtie imwana kinya tũrendi tũnyinyi tũria tũnyuaga tũkerigwo.

Gachagua arerire macibu moothe mathiĩ na mbere kũnyita arĩa mendagia na ona arĩa maranyua njohi iyo yũragĩte andũ anyinyi ona matairi na bamĩri. Ni kieha kĩngĩ tondũ andũ arĩa magĩrĩrwo gũkũria bũrũri nĩo maranyua kuma rũcinĩ kinya ũtukũ na

aingĩ marĩkagia kwaga ciana. Kũratũka ona njohi iyo nĩ itete micĩĩ mũingĩ mũno athuri aingĩ mona ciana irĩa ciaciarũo itimahana.

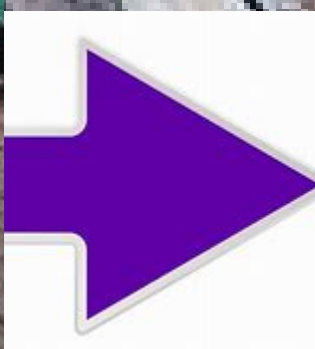
Nĩ wĩra ũgũkorwo na hinya mũno tondũ andũ arĩa mendagia njohi icio makoragwo me hamwe na borithi irĩa maheaga mbeca nyingĩ.

Nĩ kũri na ikundi nyingĩ mũno gĩcigo gĩa gĩtarũ kĩa gatagatĩ na tũkũhoya mũrũngu eke kwenda gwake tondũ nĩ undũ wĩna kieha mũno tondũ rũrĩrũ rũgima no rũhuke.

Uyũ nĩ ribota wĩtagwo
Wanjirũ Wa Karuitha

ũyũ arorete kaburi inĩ

5

Mũrũgi wa njohi cia ibango ndarĩ na ũtigano na mũragani

Mũgambo Wa Kĩrĩnyaga

6

Nĩmũkwenda Tũthĩ na mbere ?

Warũbũkũ erire
warũhiti makahũre
atumia ao Warũhiti
agĩthĩĩ kũrumia mũka
warũbũkũ arumagia
ndarama.
Kĩrĩndĩ tigana nakĩo

MK

**Tũma Rũgano rwaku
ona ndeto ingĩ cia
bũrũri na rũthiomĩ rwa
ũgikũyũ
hũthĩra marũa ma rĩerainĩ**

MK

diasporatimeskenya@gmail.com

Atambia *The Diaspora Times*

RŪGANO RWA WARŪHITI NA WAKAGOGO.

Tene tene mūno warūthia na wakagogo Marī arata mūno nginyagia nyamū ciothe ikamakio nī ndūgū iyo yao. Matūraga macerana-gīra mahinda kwa mahinda magīteithanagia mawīra matiganīte ta kūrīma, kuna ngū ona gūtahanīra māi. Nīūdū wa ūrīa ūrata wao warī mūnene gūtīrī hīndī ona īmwe ūngīamagire me hamwe. Kūdū guothe nginya ndūnyū mathiaga hamwe. Mūthenya ūmwe nī gwa thon-dekirwo iruga rīnene mūno itūra inī rīao, kūrīa kwarugītwo irio cia mīthemba yothe. Warūhiti nīūdū wa mūkoroko wake nīerire wakagogo amūtume thende nīgetha arīa ndakamīe. Nīarīre irio nyingī mūno na akīrīa mīthemba yothe nginya nda yake īgītunīha. Thutha wa kūhūna mūno warūhiti nīaremīrwo nī gwītware na agīkoma hau. Thutha wa mūcayo mūnene warūhiti nīathaire wakagogo mūno amūtumūre rūtumo thende inī yake na aka mūt-haitha akīmwīraga,

Wakagogo witū ndumūra ndumūra thende īī,

Ndīhakuhi gūkua, ndūmūra ndumūra thende. Akīmwīra ūguo maita maingī nginya wakagogo agītīkīra kūmūtumūra. Wakagogo agīthī thutha wa warūhiti nīgetha ahotē kūmūtumūra. Rīrīa ambīrīrie kūmūtumūra warūhiti nogūcaya acayaga akīhuhaga mīrūri. Orīrī wakagogo akinyia nuthu gūtumūra warūhiti, warūhiti akī hūmūka o rīmwe na akīharwo rūharo rūngī biū nginya agīthika wakagogo naruo. Nyamū icio ingī ci gīthekerera wakagogo mūno.

Thutha wa warūhiti kūharwo nīatiganirie wakagogo hau ahumbīrītwo nī rūharo. Matukū matatū mathira o wakagogo arī ohau e hakuhi gūkua gūkiura mbura nene muno na īgīthereria rūharo ruothe na īgīthabia wakagogo. Rīrīa wakagogo athambirio nī mbura niakenire mūno na akīrūma kīni akiuga no akērīhīria. Mahinda maingī mahītuka wakagogo akiuga rīu nī ihinda rīega rīa kwīrīhīria agīkora warūhiti akīmwīra atīrī nīekwenda amūtware magace-

re werū wa matheco. Na rīrīa warūhiti aigūire atī nī megūthie werū wa matheco agīkena mūno akīūria wakagogo kana nīkūrī kīndū kiega kīngīrīyo kūu werū wa matheco? Wakagogo akīra warūhiti atire maithe make na arore na igūrū na arora akīona matu merū na wakagogo akīhenia warūhiti atī matu merū ni matuya na me mūrīo mūno. Warūhiti nīūdū wa mūkoroko wake akīra wakagogo amwītīkīrie akue andū ao othe nīgetha mathīī marīe mehamwe. Wakagogo akīra warūhiti nī

wega ūguo magacemania rūciū mīaraho na matikarīe kīndū onakī nīgetha makarīa matuya maingī. Mūthenya ūyū ūngī wakinya warūhiti na andū ao othe makinyīte tene nake wakagogo agīkorwo niakinya. Wakagogo akīra warūhiti enyītīrīre karūguoya inī gake nao andū ao mathie manyitanīte mīting'oe na makīambīrīria kūmbūka marorete matuinī. Mambata mairū nyingī na igūrū wakagogo akīambīrīria kūina ūū, Karuoya gakwa wī munya munye, wī munya munye, wī munya munye, karuoya gakwa. Orīmwe karuoya gakīmūnyūka na warūhiti na andū ao othe makīharūrūka mburuguto nginya thī na magūrū magīkinda thī na hiti imwe cigīkua na ikiunīkanga mūno. Na hau niho hiti ciambīrīrie wathe na igīkuhiha magūrū ma thutha na itūraga ithuūka-ga onginyagia ūmūthī.

Mwandīki nī Joseph Kīmani

Warūhiti nīūdū wa mūkoroko wake akīra wakagogo amwītīkīrie akue andū ao othe nīgetha mathīī marīe mehamwe.

Karuoya gakwa wī munya munye, wī munya munye, wī munya munye, karuoya gakwa.

Orīmwe karuoya gakīmūnyūka na warūhiti na andū ao othe makīharūrūka mburuguto

RUGANO RWANJOGU NGUŨ NA HURIA.

Ūguo nĩguo njogu ya gĩire mĩguongo ĩrĩ nayo Huria ĩkĩgĩa karĩa kanini nayo nguũ ndĩrĩ kĩndũ yagaire he cuwe tondũ wa kwĩ yenda mũno

Tene tene mũno nĩ kwārĩ na Njogu Nguũ na Huria na marĩ a nyũmba ĩmwe maciara-nĩrwo hamwe na makarerwo hamwe. Cũcũ wao arĩ na mũgũnda mũnene mũno na arĩ kĩo mũno. Tondũ wa ũrĩa mũgũnda wao warĩ mũnene o nyamũ nĩyahetwo wĩra wayo nĩ cũcũ wao.

Njogu wĩra wake warĩ kuna ngũ, Nguũ wĩra wake warĩ wa gũtaha maĩ na nyendete mũno nake huria wĩra wake warĩ wa gũtũgũta mahuti. Othe nĩ marutaga wĩra wao makenete mũno na cũwe atũraga e mũkenu nĩo.

Cũcũ wao nĩa kũrire mũno na akĩona mahinda make ma gũkua mehakuhi na agĩta tũcũcũ agĩtwĩra moke nĩgetha amegaĩre Cũcũ akĩmera rĩu ndamwĩta nĩguo kĩrĩa ndĩnakĩo ndĩmũgaĩre o mũndũ igai rĩake. Akĩmera ena mĩguongo ĩrĩ mĩnene na ũmwe mũnini na he mũthithũ ũngĩ ahithĩte maĩ inĩ. O mũndũ kũringana na wĩra ũrĩa arũtaga cũcũ akĩmahe kĩbarũa gĩa kũruta na oũrĩa ũgũkenia cũcũ wee akamũhe kĩheo gĩaake.

Njogu nĩetheire cũwe ngũ na kĩo kĩingĩ mũno onginya cũwe

ĩtoĩ ĩngĩ ĩmĩnungagĩra itina

agakena mũno tondũ ndarĩ hĩndĩ aiguaga heho. Nyũmba ya cũcũ yatũraga na ũrugarĩ mũingĩ mũno onginya cũcũ akĩhe Njogu mĩguongo ĩrĩ mĩnene.

Huria nĩaiguire ũiru mũno na akĩambĩrĩria kũhoragia mwaki wa cũwe ehithĩte.

Ūndũ ũcio nĩwarakaragia cũcũ mũno na tondũ ndonaga maitheho make nĩ morĩte nĩ gũkũra ecĩragia nĩ Nguũ ũhoragia mwaki.

Huria nake nĩa rutaga wĩra mwegwa wa gũtũgũta mũgũnda no cũwe tondũ wa ũrĩa akũrite mũno ndahotaga kuma nja kwĩrorera mũgũnda.

Matukũ gũthianga cũwe agi-

korwo nĩa kũrire mũno na Nguũ ndarĩ hĩndĩ arĩ aco-ka kũrora cũwe nginya cũcũ agĩtua itua rĩakũhe Huria ka rũhĩa karĩa kanini.

Nguũ tondũ wa kwĩyenda mini athĩgũtaha maĩ ndaigana gũcoka aingĩrire maĩ inĩ agĩcaria mũthithũ wa cũwe ena mwihoko nĩguo ugatuĩka igai rĩake. Atũraga maĩ inĩ akaumĩra o rĩrĩa a hũta arĩa ahũna agacoka gũthiĩ na mberewetha mũthithũ.

Thikũ cia thianga cũcũ wao nĩakuire na na nguũ ndaigana kumenya ũguo nake Huria need aiguire ũru mũno ni kũheo kamũguongo karĩa kanini na kuoguo agĩtua itua rĩa

gũtura ahoragia mwaki ũrĩa ekaga nginya ũmũthĩ.

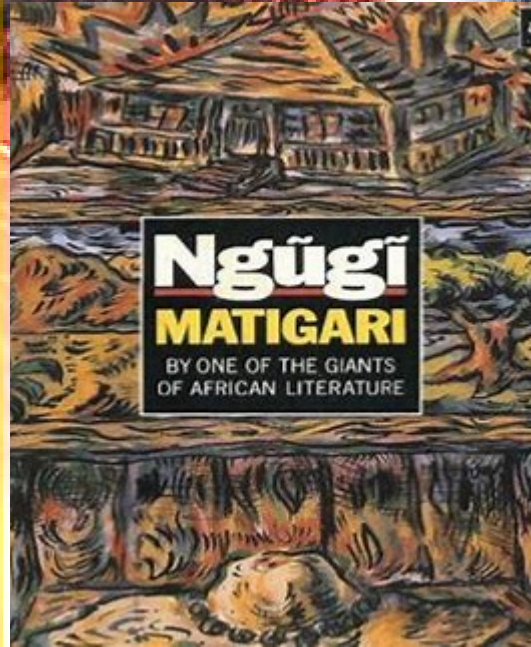
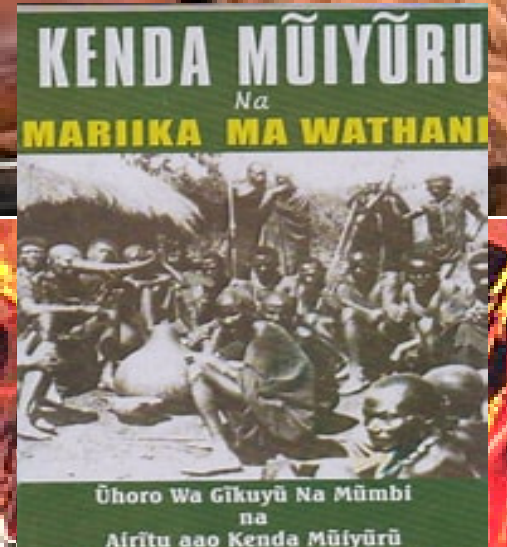
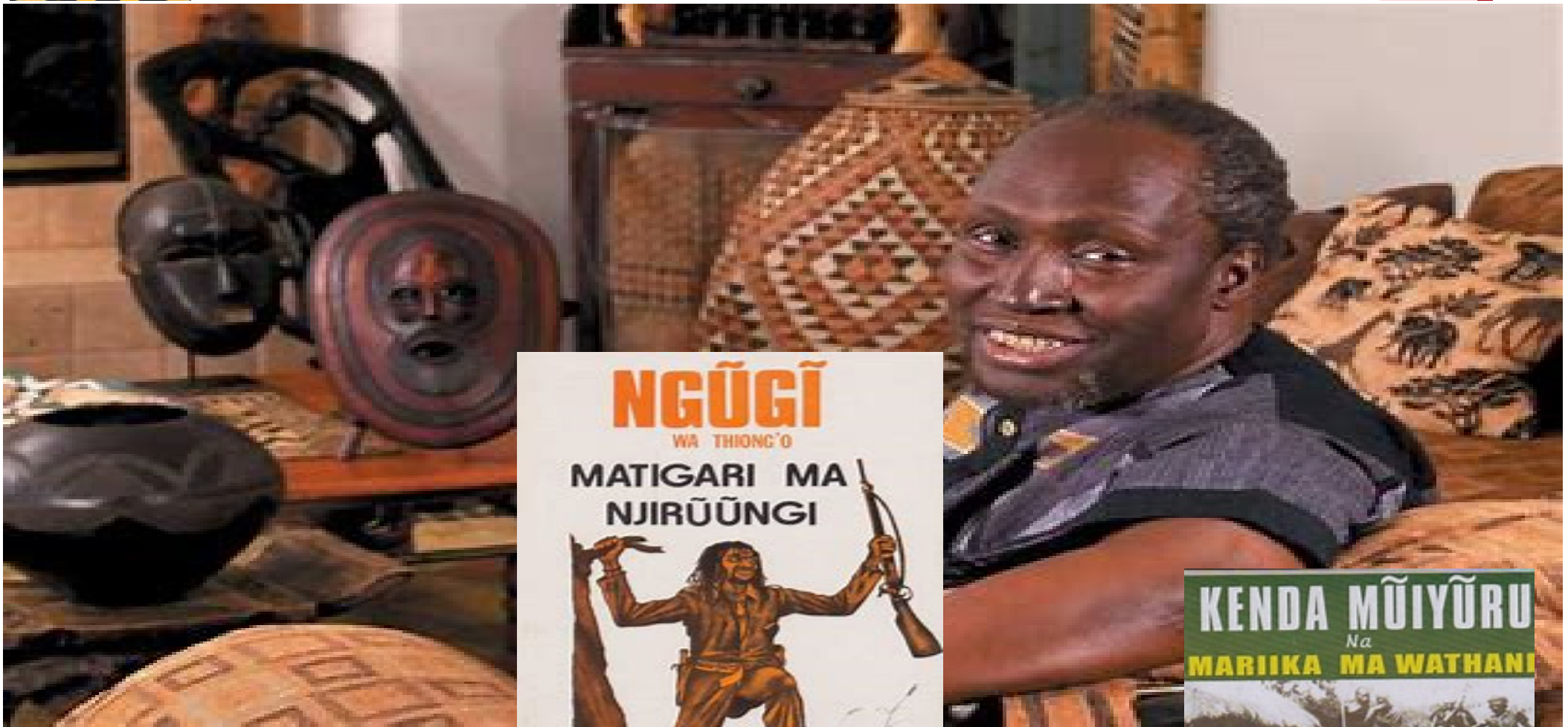
Njogu nake atũraga aunanga-ga mĩtĩ agĩcaria ngũ cia cũwe. Nguũ nake ndarĩ auma maĩ inĩ atũraga acaragia mũthithũ wa cũwe nginya muthenya wa ũmũthĩ.

Ūguo nĩguo njogu ya gĩire mĩguongo ĩrĩ nayo Huria ĩkĩgĩa karĩa kanini nayo nguũ ndĩrĩ kĩndũ yagaire he cuwe tondũ wa kwĩ yenda mũno ĩtura-ga yethaga mũthithũ maĩ inĩ nginya ũmũthĩ nayo Huria ĩtura-ga ĩhoragia mwaki na ithũ ya mwaki.

Mwandĩki nĩ Joseph Kĩmani

Huria nĩaiguire ũiru mũno na akĩambĩrĩria kũhoragia mwaki wa cũwe ehithĩte. Ūndũ ũcio nĩwarakaragia cũcũ mũno na tondũ ndonaga maitheho make nĩ morĩte nĩ gũkũra ecĩragia nĩ Nguũ ũhoragia mwaki.

Ngũgĩ wa Thiong'o

Mũranga gĩconoko

Atumia mehumbite ngũo cia ũgikũyũ ni manyitirwo kũu Metumi na magĩtwarwo igoti inĩ kũrĩa macirithirio ta a memba a mũngiki. Ni ũndũ wamakirie andũ a gĩtarũ kĩa mwena wa gatagati.

Njohi ya mũratina ñhũthĩkaga;

1. Kũrathima mwana.
2. Gũtuga mama akiheo nduhi cia mbũri cia matũ na nyarũme.
3. Ngũrano.
4. Kamatimũ akiheo kĩama.
5. Hukũro.

Nongorio cia njohi ya Mũratina. Maaĩ- maĩ nĩ rĩtwa riumĩte kũrĩ rĩtwa ma. Yani uhoro wa ma. Maaĩ maumaga rũũ Yani rũũ nĩrũũ ma rũrĩrĩ rwitũ nĩ ma ĩ rĩa ĩgeragĩra hau. Maaĩ nĩ muoyo na koguo kĩrĩa ũkũnyua njohi-inĩ ĩyo ũrongoragĩrio ũrotũra muoyo.

2. Kĩratina- Kĩratina nĩ itunda rĩa mũratina. Itunda rĩu tiga rĩtuirwo rĩtigũaga. Nĩrĩkara-ga mũno rĩgĩkagwa nakoguo wanyua njohi ya mũratina ũrongora gĩrio ũrotũra ta kĩratina ũtekũgwa.

3. ũkĩ- ũkĩ ũhũngagwo nĩ njũkĩ. Njũkĩ ĩthiaga kũhũnga irũa ng'ongo na ng'ongo no ndĩngĩaga gũcoka okũrĩa yumire. ũkĩ ũkũrongoragĩria ona ũngĩgathiĩ ihũngo ndũkanage gũcoka ũcokage ũrĩo mũgĩma na ndũkanore mũciĩ kana njĩra.

4. Kĩgwa- kĩgwa kĩega nĩkĩrĩa gĩkũrũ gĩgacokia mũrĩo gĩtina. Kĩgwa gĩkĩ nĩkĩhihagwo gĩgati-gwo mbũa na ngogoyo ĩkaruga njohi. Kĩgwa gĩgĩkinya haha gĩkoragwo na marũngo. Wanyua njohi ĩno ũrongoragĩrio ũkũre na marũngo ta kĩgwa, na ũgathiĩ ũkirinĩ ndũkanakue. ũrĩrikane Mũgĩkũyũ wooma ndakuaga.

Anonymous kuma mbuku ya ũthiũ (facebook)

Rũgano rwa ndigiri na wambũĩ mĩcore.

Tene tene tene mũno ndigiri na wambui mĩcore maciarĩtwo hamwe na marĩ a nyina ũmwe othe marĩ a rangi ũmwe wa kĩbuu.

Mũthenya ũmwe nĩkwarĩ na ndaci nene mũno na nyamũ nĩcietĩkĩrĩtio kwĩgemia biũ cigĩthĩ ndaci inĩ.

O nyamũ nĩyageragia gũthakara gũkĩra ĩrĩa ingĩ na kuoguo ndigiri na mwarĩ wanyina wambui mĩcore magĩcaria rangi nĩgũo megemie mathakare.

Nĩ macagũrire rangi mũirũ na

mwerũ nĩguo cigeme ithakare. Ndigiri ya mbĩĩrie kũhakwo rangi mweru na ĩkĩhakwo nĩyaguaga thithi mũno na yakwo ĩgĩtugutania thĩ ĩkĩhaka tĩri mũno.

Wambui ona uguo akĩrakara mũno na akĩra ndigiri ambe amũhake.

Ndigiri ndarĩ na wĩki o tiga kũhaka wambui, mbere akĩmuhaka rangi mwerũ na thutha ucio akĩhakwo mĩcore ya rangi mũirũ.

Ũndũ ũcio nĩ watũmire wambui athakare mũno na agĩtwĩka kĩro-

rerwo mũno. Ihinda rĩa ndigiri rĩa kinya kũhakwo rangi ũrĩa mwerũ warĩ mũthiru na kuoguo watigarĩte o ũrĩa mũirũ.

O rĩrĩ yahakwo mũcora ũmwe gatagatĩ inĩ ka mũgongo ndaci ĩkĩambĩrĩria. Wambui akĩona nĩ egũcererwo agĩtema ihenya arorete ndaci inĩ. Ndigiri nĩarigirwo ũrĩa e gwĩka na akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akiugaga Wambui haka haka haka! Wambui haka haka haka! Wambui haka haka haka!

Wambui mĩcore ndaigana gũcoka na thutha ahake ndigiri ona athĩ ndacokire rĩngĩ.

Kuma hĩndĩ ĩyo nginya ũmũthĩ ndigiri o ithaa ĩtũraga yanagia ĩgĩtaga wambui wao, Wambui haka haka haka! Wambui haka haka haka! Wambui haka haka haka! Na ũgũo nĩguo ndigiri yagire kũhakwo rangi guothe na ĩtũraga yetagĩrĩire wambui mĩcore arĩkie kũmĩcora.

Mwandĩki nĩ Joseph Kĩmani

WARŪBŪKŪ

Tene mũno mũthũngũ atanoka warũbũkũ maarĩ ndũgũ na njogu. Warũbũkũ nĩonaga akĩirwo mũno nĩ njogu tondũ nĩ mũnini kiũga. Akĩra njogu atĩrĩ "tondũ ũnyonaga haha nĩ no ngũguucie na mũkwa ngũkie rũũ" njogu ĩkĩng'aũrĩra na mitheko "haha haha wee no mũgucanirie na wakahare" Magĩkĩkanĩra kwambĩka mbĩtĩka ya kũmenya nũ ũraria maa. Nake warũbũkũ agĩgĩteng'era kũrĩ nguũ akĩmĩra ooũrĩa erire njogu. Agĩcoka akĩra nũgũ cimũtuĩre mĩkwa ya mahuti

matambi igũrũ rĩa mĩtĩ marĩa marũmĩrĩrie makĩohanio ũndũ matangĩtwũka. Mũthenya wa mbĩtĩka wakinya, nũgũ cikĩiga mũkwa ooũũ wega kuuma mũtitũ harĩa njogu yaarĩ kinya rũũ harĩa nguũ yaarĩ. Warũbũkũ akĩhitha mũtĩni gatagatĩ ka nyamũ icio cieri. Akĩaria na kayũ akiuga "njogu! Nyita mũkwa na ũrũmie wega!" Njogu igĩka oo ũrĩa yerirwo. Warũbũkũ agĩteng'era harĩ nguũ akĩmĩra oo ũguo. Nayo nguũ ĩkĩoha mũkwa njohero

ĩkĩharĩria. Nayo njogu yoheire mũkwa mũguongoinĩ. Warũbũkũ agĩteng'era mũtĩni akĩanĩrĩra na kayũ "nĩwĩharĩrie?" Njogu ĩgĩciria nĩyo yoorio igicokia "ĩni!" Nayo nguũ ĩgĩciria nĩyo ĩgĩcokia "ĩho!" Warũbũkũ akĩgũthũka na kayũ "guuciaaaa!!!" Njogu ĩkĩgucia kahora tondũ ndendaga gũtihia warũbũkũ. Nake nguũ akĩgucia na hinya njogu ĩkĩigua ĩgĩgĩkururio! Nayo ĩgĩkinyĩra. ĩkĩgucia nahinya kinya ĩkĩruta nguũ rũĩnĩ. Nyamũ cieri ĩkĩng'eng'ana

kuuma rũciinĩ nginya hwainĩ. Mũtitũ wagiũrĩtwo ũkahana kiugũ kĩa ng'ombe. Nacio nyamũ cieri ĩkĩnoga mũno. Warũbũkũ agĩteng'era kũrĩ njogu akĩmĩũria "nĩkĩ?" Njogu ĩgĩcokia ĩhũmĩte mũno "hĩ! Nĩndoya moko naigũrũ! Nĩwahota." Warũbũkũ agĩteng'era kũrĩ nguũ nayo ĩgĩcokia ĩhũmiite "hĩ! Nĩndoya moko naigũrũ! Nĩwahota." Kuuma hĩndĩ ĩyo njogu na nguũ ikĩhe warũbũkũ gĩtĩo.

Mwandiki ni Joseph Kimani